

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: March/April-2023
Sociology (Optional) Paper-XXI

SOCO21: Rural Society in India (New Pattern 2022)

Day and Date: Thursday, 04/05/2023

Total Marks: 60

Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Concept of ideal format was introduced by.....
A) auguste copmte B) Max weber C) Emile Durkheim D) Wilfredo Pareto
- 2 ..... Societies are known as pre industrial societies.
A) Progressive B) Traditional C) Anclent D) Modern
- 3 The German Scholar ..... considered the individual as the main holder of the study.
A) Jeorge Simel B) Max Weber C) Emile Durkheim D) Wilfred pareto
- 4 ..... an Indian sociologist, adopted a Marxist approach.
A) M.N. Shrinivas B) A.R. Desai C) Ogust Comt D) Max Weber
- 5 After independence India adopted ..... Economy.
A) Mishra B) Composite C) Capitalism D) None of these
- 6 Majority of rural families are found to be based on occupation.
A.Industry B.animal husbandry C.agriculture D.Govt job
- 7 Belief in divine beings Religion yes. This definition was made by .....
A. Abel B. Fraser C. Molinowski D. Tyler
- 8 The Indian rural family is mainly of the ..... type.
A. Matriarchy B. Patriarchy C. A,b.Both D. None of these
- 9 ..... is the characteristic of a rural family.
A.Joint family B.stable family C.Nuclear family D.None of the above.
- 10 The rules of caste system were inculcated in the minds of the people on the basis of .....
A. Law B. Religion C. State D. None of these
- 11 It is considered necessary for a rural person to get a daily intake of ..... calories.
A. 2100 B. 2200. C 2300 D. 2400
- 12 According to Census 2001, India's rural population was .....
A. 70.10 B. 72.15 C. 74.10 D. 75.15
- 13 ..... The revolutionary organized the Ramoshi tribe and protested against the British rule.
A. Vasudev Phadke B. Umaji Naik C. Kanhu and Sindhu D. None of these

14 Types of Indian farm laborers are .....

A. one. B. Two C. Three. D. Four

15 In Bardoli Taluk in ..... by the British Govt Agriculture increase.

A. 1926. B. 1826. C. 1726. D. None of these

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

1 Ideal index approach

2 Marxist approach

3 Functions of the Rural Family

4 Migrant labour

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

1 Explain the content of Prasarwadi approach?

2 Explain the transformation in rural religion?

3 Explain Peasant Movements during British rule?.

4 Write about farmers' discontent in India?

Q.4. . Answer the following question on broad. (One out of two).

15

1 Explain Rost's five stage approach to rural studies?

2 Explain rural poverty by giving definition of poverty?

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 'आदर्श प्रारूप' संकल्पना ..... यांनी मांडली.

अ. ऑगस्ट कोम्ट ब. मॅक्स वेबर क. एमिल दुर्खीम ड. विल्फ्रेड पॅरेटो

2 ..... समाजाला औद्योगिक क्रांती पूर्वीचे समाज म्हणून ओळखले जाते.

अ. पुरोगामी ब. पारंपरिक क. प्राचीन ड. आधुनिक

3 जर्मन अभ्यासक ..... यांनी 'व्यक्ती' हा अभ्यासाचा प्रमुख धारक मानला आहे.

अ. जॉर्ज सीमेल ब. मॅक्स वेबर क. एमिल दुर्खीम ड. विल्फ्रेड पॅरेटो

4 ..... या भारतीय समाजशास्त्रज्ञाने मार्क्सवादी दृष्टिकोनाचा अवलंब केला.

अ. एम.एस. श्रीनिवास ब. ए. आर. देसाई क. अ. ऑगस्ट कोम्ट ड. मॅक्स वेबर

5 स्वातंत्र्यप्राप्तीनंतर भारतामध्ये ..... अर्थव्यवस्था स्वीकारली.

अ. मिश्र ब. संमिश्र क. भांडवलशाही ड. यापैकी नाही

6 बहुसंख्य ग्रामीण कुटुंबे ही ..... व्यवसायावर आधारलेली आढळतात.

अ. उद्योग ब. पशुपालन क. शेती ड. शासकीय नोकरी

7 दिव्य प्राण्यांवरील श्रद्धा म्हणजे धर्म होय. ही व्याख्या ..... यांनी केलेली आहे.

अ. होबेल ब. फ्रेझर क. मॉलिनोस्की ड. टायलर

- 8 भारतीय ग्रामीण कुटुंब हे प्रामुख्याने ..... प्रकारचे आहे.
अ. मातृसत्ताक ब. पितृसत्ताक क. अ. ब. दोन्ही ड. यापैकी नाही
- 9 ..... ही ग्रामीण कुटुंबाची वैशिष्ट्ये आहे.
अ. संयुक्त कुटुंब ब. स्थिर कुटुंब क. अ. ब. दोन्ही ड. यापैकी नाही
- 10 जातीसंस्थेचे नियम ..... च्या आधारे लोकांच्या मनावर बिंबवण्यात आले.
अ. कायदा ब. धर्म क. राज्य ड. यापैकी नाही
- 11 ग्रामीण व्यक्तीस दररोज ..... उष्मांक असलेले अन्नघटक मिळणे आवश्यक मानले आहे.
अ. २१०० ब. २२०० क. २३०० ड. २४००
- 12 इ. स. २००१ च्या जनगणनेनुसार भारतातील ग्रामीण लोकसंख्या ..... कोटी होती.
अ. ७०.१० ब. ७२.१५ क. ७४.१० ड. ७५.१५
- 13 ..... क्रांतीकारकाने रामोशी जमातीस संघटीत करून ब्रिटीश सत्तेविरुद्ध आंदोलन केले.
अ. वासुदेव फडके ब. उमाजी नाईक क. कान्हू व सिंधू ड. यापैकी नाही
- 14 भारतीय शेतमजुरांचे ..... प्रकार पडतात.
अ. एक ब. दोन क. तीन ड. चार
- 15 बर्दोली तालुक्यात ..... मध्ये इंग्रज सरकारने शेतसारा वाढविला.
अ. १९२६ ब. १८२६ क. १७२६ ड. यापैकी नाही

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 आदर्शात्मक निर्देशांकाचा दृष्टीकोन
- 2 मार्क्सवादी दृष्टीकोन
- 3 ग्रामीण कुटुंबाची कार्ये
- 4 स्तलांतरित मजूर

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 प्रसार्वादी दृष्टिकोनाचा आशय स्पष्ट करा?
- 2 ग्रामीण धर्मसंस्थेतील परिवर्तन स्पष्ट करा?
- 3 ब्रिटीश राजवटीतील कृषक चळवळी स्पष्ट करा?
- 4 भारतातील कृषक असंतोषाची कारणे लिहा?

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 रोस्तोच्या पाच अवस्थांचा ग्रामीण अभ्यासासाठीचा दृष्टीकोन विशद करा?
- 2 दारिद्र्याची व्याख्या देऊन ग्रामीण दारिद्र्याची कारणे स्पष्ट करा?

*****

Model Answer Paper

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: March/April-2023

Sociology (Optional) Paper-XXI

SOCO21: Rural Society in India (New Pattern 2022)

Day and Date: Thursday, 04/05/2023

Total Marks: 60

Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 'आदर्श प्रारूप' संकल्पना ..... यांनी मांडली.
अ. ऑगस्त कोम्ट ब. मॅक्स वेबर क. एमिल दुर्खीम ड. विल्फ्रेड पॅरेटो
- Option 2
- 2 ..... समाजाला औद्योगिक क्रांती पूर्वीचे समाज म्हणून ओळखले जाते.
अ. पुरोगामी ब. पारंपरिक क. प्राचीन ड. आधुनिक
- Option 2
- 3 जर्मन अभ्यासक ..... यांनी 'व्यक्ती' हा अभ्यासाचा प्रमुख धारक मानला आहे.
अ. जॉर्ज सीमेल ब. मॅक्स वेबर क. एमिल दुर्खीम ड. विल्फ्रेड पॅरेटो
- Option 1
- 4 ..... या भारतीय समाजशास्त्रज्ञाने मार्क्सवादी दृष्टिकोनाचा अवलंब केला.
अ. एम.एस. श्रीनिवास ब. ए. आर. देसाई क. अ. ऑगस्त कोम्ट ड. मॅक्स वेबर
- Option 2
- 5 स्वातंत्र्यप्राप्तीनंतर भारतामध्ये ..... अर्थव्यवस्था स्वीकारली.
अ. मिश्र ब. संमिश्र क. भांडवलशाही ड. यापैकी नाही
- Option 2
- 6 बहुसंख्य ग्रामीण कुटुंबे ही ..... व्यवसायावर आधारलेली आढळतात.
अ. उद्योग ब. पशुपालन क. शेती ड. शासकीय नोकरी
- Option 3
- 7 दिव्य प्राण्यांवरील श्रद्धा म्हणजे धर्म होय. ही व्याख्या ..... यांनी केलेली आहे.
अ. होबेल ब. फ्रेझर क. मॉलिनोस्की ड. टायलर
- Option 4
- 8 भारतीय ग्रामीण कुटुंब हे प्रामुख्याने ..... प्रकारचे आहे.
अ. मातृसत्ताक ब. पितृसत्ताक क. अ. ब. दोन्ही ड. यापैकी नाही
- Option 2
- 9 ..... ही ग्रामीण कुटुंबाची वैशिष्ट्ये आहे.
अ. संयुक्त कुटुंब ब. स्थिर कुटुंब क. अ. ब. दोन्ही ड. यापैकी नाही
- Option 1
- 10 जातीसंस्थेचे नियम ..... च्या आधारे लोकांच्या मनावर बिंबवण्यात आले.
अ. कायदा ब. धर्म क. राज्य ड. यापैकी नाही
- Option 2
- 11 ग्रामीण व्यक्तीस दररोज ..... उष्मांक असलेले अन्नघटक मिळणे आवश्यक मानले आहे.
अ. २१०० ब. २२०० क. २३०० ड. २४००
- Option 4
- 12 इ. स. २००१ च्या जनगणनेनुसार भारतातील ग्रामीण लोकसंख्या ..... कोटी होती.
अ. ७०.१० ब. ७२.१५ क. ७४.१० ड. ७५.१५
- Option 3
- 13 ..... क्रांतीकारकाने रामोशी जमातीस संघटीत करून ब्रिटीश सत्तेविरुद्ध आंदोलन केले.
अ. वासुदेव फडके ब. उमाजी नाईक क. कान्हू व सिंधू ड. यापैकी नाही
- Option 2
- 14 भारतीय शेतमजुरांचे ..... प्रकार पडतात.
अ. एक ब. दोन क. तीन ड. चार
- Option 2

- 15 बडोली तालुक्यात ..... मध्ये इंग्रज सरकारने शेतसारा वाढविला.
अ. १९२६ ब. १८२६ क. १७२६ ड. यापैकी नाही

Option 1

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 आदर्शात्मक निर्देशांकाचा दृष्टीकोन

Ans:

- 2 मार्क्सवादी दृष्टीकोन

Ans:

- 3 ग्रामीण कुटुंबाची कार्ये

Ans:

- 4 स्तलांतरित मजूर

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 प्रसार्वादी दृष्टिकोनाचा आशय स्पष्ट करा?

Ans:

- 2 ग्रामीण धर्मसंस्थेतील परिवर्तन स्पष्ट करा?

Ans:

- 3 ब्रिटीश राजवटीतील कृषक चळवळी स्पष्ट करा?

Ans:

- 4 भारतातील कृषक असंतोषाची कारणे लिहा?

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 रोस्तोच्या पाच अवस्थांचा ग्रामीण अभ्यासासाठीचा दृष्टीकोन विशद करा?

Ans:

- 2 दारिद्र्याची व्याख्या देऊन ग्रामीण दारिद्र्याची कारणे स्पष्ट करा?

Ans:

*****